

— 152 —
PARS II.

DE VITA SPIRITUALI.

CAPUT IV.

**QUOMODO PERFECTI IN VIA UNITIVA AD UNIONEM CUM DEO
PERVENIANT ET QUIBUS MODIS CUM EO UNIANTUR.**

§ 171.

VIA UNITIVA QUID?

Homo a vitiis et peccatis in viâ purgativâ purgatus, virtutibus in viâ illuminativâ illuminatus, tandem ad apicem perfectionis christianæ in hac vitâ assequibilis in viâ unitivâ ascendit, in quâ totus cum Deo, quantum in hac vitâ mortali possibile est, unitur. Unit namque via unitivâ hominis memoriam cum Deo, ut illius semper memor sit : unit ejus intellectum cum Deo, ut de ipso semper cogitet; unit ejus voluntatem cum Deo, ut illum semper amet : unit reliquas hominis potentias cum Deo, quatenus homo earum actus exercet ex amore Dei, et quia, et quomodo Deus vult.

EXERCITIA VIE PURGATIVE ET ILLUMINATIVE NON EXCLUDIT.

SCHOLIUM. Finis igitur et effectus vitæ unitivæ est unio hominis cum Deo, tam quoad memoriam, intellectum et voluntatem, quàm per omnes alias potentias libertati hominis subjectas : et quidem

unio stabilis, firma, continua et perpetua, quantum per gratiam divinam in hac vita fieri potest. Unde via purgativa, fugam vitiorum, orationem et mortificationem, et illuminativa, exercitium virtutum ac victoriam tentationum necessariò supponit, et anima quae in unione cum Deo stabiliter perdurare desiderat, exercitia spiritualia viae purgativae et illuminativae semper adhuc usque ad mortem frequentare et continuare debet, ut unionem cum Deo perficiat, procuret, augeat et stabiliter conservet.

§ 172.

UNIO QUID?

Unio hæc cum Deo est conjunctio animæ, ab omni creaturâ avulsæ, per memoriam, intellectum, voluntatem et reliquas potentias libertati ejus subjectas, cum Deo suo Creatore.

QUOTUPLEX?

SCHOLIUM. Unio alia est *obscura*, arida et insipida seu tristes quædam rerum divinarum cognitio cum amore quodam pœnali sociata; quæ etiam unio dispositiva ad contemplationem dici potest et fit per derelictionem seu purgationem passivam, magisque proficientium quam perfectorum propria est, quanquam illa derelictio unioni quoad substantiam non obstat, quando pars superior Dei voluntati conformis et unita est: unde bene etiam ad viam unitivam, utpote perfectis quoque communis, referri potest. Alia est unio *suavis*, quæ fit vel per *contemplationem*, vel per *illapsum*, vel per *transformationem*: de quibus secundum ordinem in hoc capite tractandum est.

§ 173.

DERELICTIO QUID?

Prima itaque unio animæ cum Deo est *obscura*, ad suavem unionem disponens, et fit per derelictionem. Quæ *derelictio*

est quæcumque pœnalitas a Deo, vel positivè vel permissivè, ad purgandam animam nostram eamque ad suavem unionem disponendam, nobis immissa.

EXPLICATUR.

SCHOL. I. Derelictio variis nominibus a Mysticis et Ascetis appellatur: 1° Vocatur *desolatio*, quatenus excludit consolationem sensibilem et accidentalem; 2° Vocatur *ariditas*, quatenus devotionem sensibilem et accidentalem excludit; 3° Vocatur *purgatio passiva*, prout a Deo immittitur et ad purgandam animam deservit. Unde non est hic sermo de pœnitentiis voluntariè susceptis, nec de mortificatione passionum, quæ quis cum divinâ gratiâ purgare se a peccatis et eorum reliquiis laborat: quæ *purgatio activa* vocatur. Ne quidem agitur de purgatione passivâ, quæ in aliquo gradu totam vitam humanam et omnem statum transcendit, cum nullus sit cui Deus aliquas pœnalitates non immittat, ut in animâ suâ purgetur. Sic eas immittit peccatoribus, ut ad frugem redeant: immittit recens conversis, ut firmum eorum in bono propositum probet: immittit tendentibus ad perfectionem in viâ purgativâ, ut a vitiis purgentur; in viâ illuminativâ, ut proficiant et in virtutibus sese exercent: in viâ unitivâ, ut per unionem cum Deo perficiantur; et de hoc ultimo modo sermo est: pro quo notandum quòd etiam in viâ unitivâ incipientes, proficientes et perfecti distingui possint, in quibus semper aliqua purgatio passiva consolationis et desolationis, saltem alternis vicibus, intermiscetur. Sed quia maximè ad incipiendum in hac viâ, in quâ contemplatio accedere solet, specialis purgatio passiva præcedit, de eâ sub nomine derelictionis præviæ ad contemplationem potissimum hic tractamus.

DERELICTIO DIVIDITUR.

SCHOL. II. Derelictio modò explicata vocatur a S. Joanne a Cruce *nox obscura*, in libro de *Nocte obscurâ*, et dividitur in *purgationem passivam sensibilem* scilicet in parte sensibili potentiarum animæ sensitivarum; et *purgationem passivam spiritualem*, in parte ejus intellectuali. Sicut enim viator defectu lucis in nocte concubiâ viam trepidè carpit et quasi sensibus ac potentiis destitutus ambulat: sic in utrâque hac purgatione, ex defectu lucis suo modo sensibilis et sensibilibiter placentis, anima in obscuro trepida pere-

grinatur et quasi sensibus et potentiis destituta, nil reperit quod extra Deum sibi placeat, indeque disponitur ut solum Deum ope novi luminis sibi ab eo immitti quærat. Ex quo tamen aliquis malè vel apathiam stoicam vel inactionem pseudo-illuminatorum inferret: quia in his derelictionibus nostra cooperatio per purgationem activam semper conjungitur. Alia divisio derelictionis est, quæ *vite activæ*; alia, quæ *vite contemplativæ*; alia, quæ *vite mixtæ* propria est; licèt enim donum contemplationis vitæ contemplativæ magis conveniat et ad eam speciali hac probatione præparet; quia tamen nulla harum vitarum alteram excludit, Deus etiam contemplationem euntibus per viam activam et mixtam largiri potest, adeoque etiam illis præparatio per specialem derelictionem communis est: cujus varias species per ordinem explicabimus, postquam priùs de derelictione in genere actum fuerit. De quâ modò sit.

§ 174.

DERELICTIO EST DISPOSITIO AD CONTEMPLATIONEM.

Derelictio ordinariè et plerumque est quædam prævia *dispositio* ad divinam contemplationem. Ita colligitur 1° ex S. Scripturâ, *Eccl. iii, 4: Tempus flendi et tempus ridendi*. Et, *Matth. v, 5: Beati qui lugent; quoniam ipsi consolabuntur*. In quibus textibus apparet quòd consolationem, quæ juxta S. Thomam, 1, 2, q. 69, a. 3, est *beatitudo contemplativa* hujus vitæ, præcedat ordinariè luctus seu derelictio. Accedunt exempla Veteris et Novi Testamenti animarum sanctarum, quæ nonnisi per tribulationes probatæ a Domino, ad consolationes beatitudinis prænuntias sunt admittæ: uti Abraham, Isaac, Jacob, Job, Moyses, David, Tobias, S. Joannes Baptista; item Jesus ipse Salvator noster, Maria, Joseph, Apostoli, Martyres, Confessores et Virgines. 2° Patet ex PP. S. Chrysostomus, in *Matth. viii*, hoc probat exemplo Jesu persecutionem Herodis ab ipsis incunabulis patientis *ut ipso munitis exemplo viriliter cuncta sustineas, sciens tribulationes maximas et inseparabiles comites esse virtutum*. Et exemplo S. Mariæ et S. Josephi varias tribulationes patientium concludit: quòd

Deus certè in omnibus Sanctis fecit, quos neque tribulationes, neque jucunditates sinit habere continuas: sed tum de adversis, tum ex prosperis justorum vitam quasi admirabili varietate contextuit. S. Bonaventura in 4 *Proc. relig.*, minutim ostendit eas tentationes, quibus ad profectum suum, adeoque etiam contemplationem, animæ justæ probantur. Gerson in suâ *Myst. Theol.*, cons. 9, ait: « *Ingrediatur putredo in ossibus meis et subter me scateat: ut requiescam in die tribulationis, ut ascendam* (scilicet per contemplationem) *ad populum accinctum nostrum*. *Heb. iii, 16* (scilicet summorum civium) vult dicere virorum perfectorum. » Et S. Theresia per duodeviginti annos ariditate ad contemplationem disposita, in suâ vitâ, c. x, ait: « *Æstimo Dominum plerumque initio, aliquoties in fine vitæ spiritualis, velle tormenta hujusmodi pluresque alias occurrere tentationes ad sui probandos amatores, et scire si poterunt animæ calicem bibere, ipsumque juvare in portandâ cruce, priusquam committat illis thesauros magni pretii*. » 3° Ratio est, quia per derelictionem et ignem tribulationis specialissimæ purgatur anima, ut a subtilissimis etiam defectibus pura, tota igne amoris divini et flammâ contemplationis ignescere possit: quod pulchrè explicat S. Joannes a Cruce in *nocte obscur.*, l. 2, c. 10, a similitudine ligni ad ignem applicati, quod primò ab humore exsiccat, deinde nigrescit, mox sublucidum apparet, donec, omnibus igni contrariis, scedis accidentibus expulsis, inflammatur et in ignem transformatur. In hunc modum, pergit Sanctus noster, « *possumus philosophari erga divinum hunc ignem amoris et contemplationis, qui, priusquam uniat et transformet animam in se, purgat illam ab omnibus accidentibus sibi contrariis, comparere animam facit cum omni suâ fœditate, nigramque reddit et obscuram, apparetque pejor seipsâ: quippe cùm hæc divina purgatio pergat agitando vitiosos humores et mala etiam illa, quæ, quia nimium in animâ radicata sunt, ipsam latebant, ne de tanto in se malo cogitaret, modò, in finem eadem mala expurgandi et annihilandi, ob oculos sibi constituit ipsaque clarè videt, mediâ luce hac divinâ obscurâ*. »

SCHOLIUM. Dictum est quòd derelictio *ordinariè* contemplationem præcedat et ad eam disponat: nam non est dubium quin Deus, extraordinariâ suâ providentiâ et beneficentiâ ex privilegio subinde velit animam a primo gradu suæ sanctæ vitæ ad contemplationem elevare, ut in Saulo primùm converso et in S. Præcur-sore primùm sanctificato apparet.

§ 175.

FINIS PRIMUS DERELICTIONIS AB INORDI-NATO AFFECTU DULCEDINIS SPIRITUALIS.

Præter hanc dispositionem ad contemplationem, Deus etiam alios *fines* nobis utilissimos in nostrâ derelictione habet, qui sunt totidem derelictionis effectus et bona a Deo per derelictionem intenta; nec enim benignissimus Deus animas sibi specialiter dilectas tam specialiter vexaret, nisi specialissima illis bona conferre voluisset. Ac præter alios fines soli infinitæ sapientiæ notos plures affert S. Chrysostomus, Hom. 1, *ad pop.*, S. Bonaventura, in 7 proc. *Rel.*, Gerson, *de Myst. Theol.*, cons. 6, Rodericius, p. 2, *Exerc. perf.*, t. 4, c. 4, seq. Ex quibus præcipuos hic recensemus. *Primus* itaque *finis* est ut anima per experientiam addiscat, *non adherere* nimium dulcedini *consolationis*, sed amaro aloe ab uberibus depellatur, ut cibo solidiori nutrita adolescat, juxta illud, *Is. xxviii*, 9: *Quem docebit scientiam et quem intelligere faciet auditum? ablactatos a lacte, avulsos ab uberibus.* Uti enim S. Gregorius, l. 24, *Mor.*, c. 7, post init., observat: « Tres modi sunt conversorum, inchoatio, medietas atque perfectio: in inchoatione autem inveniunt blandimenta dulcedinis; in medio quoque tempore certamina tentationis; ad extremum verò perfectionem plenitudinis. Priùs ergo illos dulcia suscipiunt, quæ consolentur; postea amara, quæ exercent: et tunc demum suavia, quæ confirmant. »

§ 176.

SECUNDUS FINIS MAJUS DESIDERIUM CONSOLATIONIS.

Secundus finis est ut anima consolatione privata eam magis appetat et pro purâ gratiâ habeat magisque dilectum suum quem amissum dolet, quærere studeat: quo affectu anima sancta de suo dilectò dicebat, *Cant. ii*, 9: *En ipse stat post parietem nostrum, respiciens per fenestras, prospiciens per cancellos.* Et S. Joannes Climacus, *Scal. gr.*, 7, ait: « Abscondit seipsam infantis mater, quem si se viderit anxie inquirere, gaudio afficitur, sicque illum instruit sibi adhærere jugiter, affectumque suum altiùs infanti imprimit eumque ad se ardentius amandum invitat. »

§ 177.

TERTIUS FINIS REMEDIUM CONTRA SUPERBIAM.

Tertius finis est ut anima a subtili *superbiâ* ex bonis cum consolatione habitis subrepente præservetur. Quam rationem affert Ecclesiasticus, *ii*, 5. *Quoniam in igne probatur aurum et argentum: homines verò receptibiles in camino humiliationis.* Et S. Bonaventura, *process. 7*, *Relig.*, c. 1, ait: « Si consolatio spiritualis non subtraheretur homini aliquando, nimis extolleretur et gratiam perderet et periret; subtrahitur ergo ei, ne amittat et perdat: sicut pater parvulo filio nummos negat, ne de ipsis ludat et perdat; donec proficiat in prudentiâ et sciat providè conservare. » Et S. Salesius, p. 5, *Introd.*, c. 14, inquit: « Sicut mater renuit saccharum filiolo largiri, quia vermes ingenerat; sic Deus a nobis eripit consolationes, quando ex illis aliquâ tangimur vanâ complacentiâ et nos videt præsumptionis vermibus exponi. »

§ 178.

QUARTUS FINIS HUMILITAS.

Quartus finis est ut anima in *humilitate* cordis, cognitione sui ipsius suæque miseræ magis fundetur: nihil enim hoc magis practicè, quàm derelictio demonstrat: uti testatur David, *Ps. cxviii, 71*: *Bonum mihi, quia humiliasti me.* Et S. Climacus, *Grad. 7*, ait: *Sicut humilitati nihil æquè congruit, ut luctus, ita nihil reluctatur, ut risus.* Et S. Laurentius, *Just. l. de cast. Connub., c. xv*, post init., ita scribit: «Ad reprimendam hominis audaciam sapientissimè interdum se subtrahit sapientia, non odiendo, non contemnendo, sed amando. Quis autem nisi quandoque derelictus propriam agnosceret fragilitatem? continuus successus occasionem parat elationis. Vix quippe flagellis eruditus animus et tentationibus attritus, suam valet intelligere infirmitatem.»

§ 179.

QUINTUS FINIS TIMOR DEI.

Quintus finis est ut *timor Dei* filialis altiùs in animâ radices agat: unde Dominus, *Is. lxvi, 2*, ait: *Ad quem autem respiciam, nisi ad pauperculum et contritum spiritu et trementem sermones meos?* Et S. Hieronymus in hunc locum ait: «Quicumque ergo humilis est et quietus et tremens sermones Dei, ipsum respicit Dominus.»

§ 180.

SEXTUS FINIS PROVOCATIO AD ORATIONEM.

Sextus finis est ut anima suam necessitatem recognoscens ad

orationem provocetur, uti faciebat David, *Ps. lxxviii, 1*: *Salvum me fac, Deus, quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam.* Et Ezechias ad mortem decumbens, *Is. xxxviii, 13*: *Quasi leo, sic contrivit ossa mea. De mane usque ad vesperam finies me: sicut pullus hirundinis sic clamabo, meditabor ut columba.* Quod S. Hieronymus ita exponit: «Mors imminens et languoris incumbens dolor, quasi leo, ita omnia corporis mei ossa frangebatur. Sed ego in similitudinem hirundinis et columbæ fletibus et gemitibus dies noctesque jungebam, et a Deo solo, qui poterat subvenire, elevatis in altum oculis auxilium præstolabar.»

§ 181.

SEPTIMUS FINIS PATIENTIA.

Septimus finis est ut anima justi in *patientia* se exerceat, juxta illud, *Eccli. ii, 4*: *Omne quod tibi applicitum fuerit, accipe, et in dolore sustine, et in humilitate tuâ patientiam habe.* Quoniam in igne probatur aurum et argentum; homines verò in camino humiliationis. Et *Jac. v, 7*: *Patientes igitur estote, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce agricola exspectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens, donec accipiat temporaneum et serotinum. Patientes igitur estote et vos et confirmate corda vestra: quoniam adventus Domini appropinquavit.* Et S. Augustinus, in *Ps. lxi*, priorem similitudinem auri exponens, ait: «Fornax mundus, palea iniqui, aurum justi, ignis tribulatio, aurifex Deus. Quod vult ergo aurifex, facio: ubi me ponit aurifex, tolero. Jubeor ergo tolerare, novit ille purgare.» Posteriorem similitudinem explicat S. Chrysostomus, *Hom. iv, ad pop.*, dicens: «Non sic semina delatus imber germinare et crescere facit, ut pietatis semen excitat et vernare facit ex lacrimis ruens imber: hic animum detergit, irrigat mentem, doctrinæ germen brevi progredi facit: propterea et profundum sulcum proscindere necessarium.»

§ 182.

OCTAVUS FINIS EST FIDES PURA.

Octavus finis est ut anima in *fide purâ*, independenter ab experienciâ consolationis, roboretur. Unde *Ecclesiasticus*, loquens de derelictis, II, 8, ait: *Qui timetis Dominum, credite illi et non evacuabitur merces vestra.* Idque probat S. Bonaventura, *proc. 7, Relig.*, c. 1: « Vult autem Dominus erudire nos per subtractionem consolationis, inniti veritati Scripturæ et fidei potius quàm nostræ qualicumque experienciæ; quia fides non haberet meritum, si in solâ experienciâ consisteret. »

§ 183.

NONUS FINIS SPES FIRMA.

Nonus finis est ut anima in *spe* a consolationum subsidio independente magis firmetur. Uti similiter *Ecclesiasticus* II, 9, ostendit: *Qui timetis Dominum, sperate in illo et in oblectationem veniet vobis misericordia.* Et probat S. Bonaventura *loc. cit.* ex eo quòd spes experienciæ innixa non esset spes, sed quòd potius per patientiam et consolationem Scripturarum spem habeamus; et infert: « Noli ergo diffidere, cum consolatio internæ dulcedinis tibi subtrahitur, quasi dereliquerit te vel bona tua non accepta sint ei; sed recurre ad illa vera testimonia et consolare in ipsis scilicet ut confidas de veritate Dei, quandiu tu non discedis ab eo per consensum prævaricationis mandatorum ipsius. »

§ 184.

DECIMUS FINIS EST CHARITAS.

Decimus finis est ut anima in amore Dei abstracto a conso-

lationibus et gustu proprio purificetur. Uti denuò citatus *Ecclesiasticus docet*, v, 10: *Qui timetis Dominum, diligite illum et illuminabuntur corda vestra.* Et Joannes Avila, in *Audi filia*, c. 26, ait: « Quemadmodum boni christiani signum est diligere propter amorem Dei eum qui mihi malum infert, siquidem benefactorem nullus est qui non amet: ita Deo gratias agere in adversitate, non attentâ exterius positâ asperitate, sed absconditâ mercede, quam sub illo tegumento Deus mittit nobis, signum est hominis alios habentis oculos quàm carnis et amantis Deum, siquidem in his quæ dolorem inferunt, cum illius conformatur voluntate. »

§ 185.

UNDECIMUS FINIS COGNITIO OCCULTORUM DEFECTUUM.

Undecimus finis est ut anima, Deo interiùs novo quasi idiomate sibi in derelictione loquente, omnes suos defectus sinistras intentiones et vitiosos affectus in parte sensitivâ et intellectivâ latentibus minutius cognoscere, discernere et reseccare discat. Est enim tribulatio et derelictio *vivus sermo Dei et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens usque ad divisionem animæ, ac spiritûs, compagumque, ac medullarum, et discretor cogitationum, et intentionum cordis.* Hebr. IV, 12. Quia nimirum uti S. Gregorius, in *Ezech.*, hom. 21, observat: *Sæpe aliud cogitamus, atque aliud est quod per cogitationem intendimus.*

§ 186.

DUODECIMUS FINIS ANIMÆ REFORMATIO.

Duodecimus finis est ut anima omnibus virtutibus exornata reddatur digna sponso suo et igne tribulationis tota liquefacta ad nutum Dei tota reformetur: sicuti David, *Ps. XXI, 15,*

ait: *Sicut aqua effusus sum et dispersa sunt omnia ossa mea, factum est cor meum tanquam cera liquescens in medio ventris mei.* Unde Thaulerus, c. XI *Inst.*, docet: « Quaecumque anima aeterni illius sponsi praedilecta et specialis regina esse voluerit, hoc omnino fieri habet per ardentis ac ignitas afflictiones sive adversitates, ipsam ossium medullam devastantes; quae ipsam haud secus praeparant quam ignis ceram, ut capere possit formam quaecumque ei artifex imprimere voluerit. »

§ 187.

DERELICTIONE BENE UTENDUM EST.

Ut hos fines suos obtineat derelictio, anima, cum auxilio gratiae, Dei nutui cooperari debet. Ita docet S. Scriptura, II Petri I, 10: *Fratres, magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis.* Et I Cor. XV, 58: *Fratres mei dilecti, stabiles estote et immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes, quod labor vester non est inanis in Domino.* Quibus consentiens Tridentinum tota sess. 6, et praecipue c. 13, justos ad perseverantiam hortando, ait: *Ut cum timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, elemosynis, in orationibus et oblationibus, in jejniis et castitate.* Ergo animae electae, per duram derelictionis probationem ad contemplationis dulcedinem et omnem perfectionem vocatae, in bona opera per derelictionis fortem tolerantiam strenue incumbere, stabilesque et immobiles permanere, gratiaeque divinae cooperari debent: quia labor eorum in Domino non inanis erit.

III SOLVUNTUR EXCUSATIONES DERELICTORUM.

SCHOLIUM. Contra haec nonnullae animae afflictae quasdam *excusationes* impossibilitatis solent praetendere et 1° dicunt quod bonis operibus in sua derelictione insistere non possint, cum ad nihil boni se aptas experiantur et gemere cogantur cum S. Bernardo.

Serm. 54, in Cant.: « Non sapit Psalmus, non legere libet non orare delectat, meditationes solitas non invenio... Ad opus manuum piger, ad vigilias somnolentus, ad iram praecipuus, ad odium pertinax, linguae et gulae indulgentior, segnior obtusiorque ad praedicandum. » *Resp.* cum Apostolo, I Cor. X, 13: *Fidelis Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere.* Nam juxta Tridentinum, Sess. 6, c. 11: « Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet et facere quod possis et petere quod non possis et adjuvat ut possis. » Et Deus ipse, *Ps. xc, 15*, expressè promittit justo: *Cum ipso sum in tribulatione; eripiam eum et glorificabo eum.* Ergo licet per nos solos in tanta contradictione bona exercere non possimus, possumus tamen cum illo, qui omnia potest; a quo licet videamur derelicti et de facto derelicti simus, quoad sensibilem et experimentalem ejus praesentiam, secus quoad insensibilem et pure spirituales: nobiscum enim est et nobiscum per gratiam suam laborat. 2° Dicunt putare se quod quantumcumque etiam conentur, gratiae Dei non cooperentur et experiri in se illud Apostoli, *Rom. VII, 18*: *Velle adjacet mihi, perficere autem bonum non invenio.* Respondet S. Thomas hic *Lect. 30*: « Velle adjacet mihi scilicet per gratiam jam reparato et ex operatione divinae gratiae: per quam quidem gratiam non solum volo bonum, sed etiam aliquid boni facio, quia repugno concupiscentiae et contra eam ago ductus spiritu: sed non invenio in mea potestate, quomodo istud bonum perficiam, ut scilicet totaliter concupiscentiam excludat. » Repugnemus ergo parti inferiori, contra eam agamus, velimus in parte superiori efficaciter bonum, concupiscamus illud, si enim desideremus illud, cur non habeamus, ait S. Augustinus, *Conc. 8, in Ps. 118*: « Non enim aliquid impedit, quominus habeantur justificationes Dei, nisi quia non desiderantur; dum non in eas charitas fervet, quarum claritas lucet. » Quod si adhuc hujusmodi animae de sua cooperatione nimis timeant, solum restat, inquit S. Bonaventura in 4, *proc. Relig., c. 4*: « ut instantur clamant ad Dominum, cum tribulantur, ut de necessitatibus suis liberentur. » 3° Dicunt se bene vim orationis nosse, sed ad eam se omnino ineptas esse, cum vix verbum bonum dicere, vix mentem ad Deum elevare queant. Respondet S. Laurentius Justin., *tr. de perf. mon., c. 18, in med.*: « Eo autem tempore, quo haec fiunt, orationis actus praetermittendus non est, sed perseveranter custodiendus... Tunc toties ad caelum vociferandum est humili et ardenti cordis desiderio, quoties impingitur orantis animus ab impetu perniciosarum cogitationum. » Hoc enim ipsa necessitas suadet, unde S. Praesul subdit: « Amisso delectabilis quietis tranquillo portu in-

cessanter ad Dominum clamare cogitur et dicere : *Salvum me fac, Deus, quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam.* » Et S. Augustinus modum praescribit in soliloq. II, 1 : « Itaque ora brevissimè ac perfectissimè, quantum potes : Deus semper idem ; noverim me, noverim te : oratum est. » Non contradicant dispositioni divinae, sed cum plenà resignatione Dei voluntati humiliter se submittant. 4° Dicunt hanc resignationem sibi minùs difficilem fore, si scirent, ob probationem solam et non potiùs ob peccata sua praeterita vel praesentia in non satis patienter perferendo has pœnalitates, se in hac suâ derelictione sine termino relinqui. *Resp.* Ex hoc ipso quòd quis ob culpam suam praeteritam vel praesentem, per derelictionem puniatur, debet a novis culpis committendis abstinere et pœnam pro commissis patienter cum resignatione in divinam voluntatem tolerare et dicere : *Peccavi et verè deliqui et ut eram dignus, non recepi. Job. xxxiii, 27.* Et prout monet Blossius, in *Consol. pusillan.*, c. 25 : « Si in ipsis afflictionibus non semper aequè resignato fueris animo, non propterea spes salutis ablata erit, nec Dei gratia amissa : vide tantum, ne impatienter et pertinaciter adversus Deum recalcitres. Profectò si benignam humilemque patientiam pro viribus retinueris, Deo eris charissimus et ad cœleste ejus regnum feliciter tandem pervenies. »

§ 188.

REGULÆ PRO DERELICTIS. PRIMA : DIRECTORIS SPIRITUALIS CONSILIUM.

Voluntati et gratiæ divinae in statu derelictionis anima afflicta feliciter cooperabitur, si sequentes regulas studiosè observet. *Primò.* Prudenti, pio et docto *Directori* spirituali afflictus simpliciter et humiliter se committat. Ita docet S. Salesius, p. 4 *Introd.*, c. 14 : « Ito ad confessarium, illi aperi cor tuum, omnes animæ sinus ipsi propala ; consiliis, quæ tibi dederit, cum omni acquiesce simplicitate atque humilitate : quoniam Deus, qui summè diligit obedientiam, frequenter utilia reddit suscepta consilia, maximè verò illorum, qui sunt animarum Directores, quantumvis alia non videantur esse profutura consilia. » Quod S. Præsul probat ab exemplo Naaman Syri, qui pro curandâ leprâ ad Elisæum perrexit. IV *Reg. v.*

HE REGULÆ ETIAM DIRECTORI SERVIUNT.

SCHOLIUM. Hæc regula est universalis et quasi transcendentalis ; nam omnes sequentes regulæ a derelicto quidem sibi bene applicari possunt ; ita tamen ut in illis observandis semper ductum et consilium sui Directoris sequatur : unde illas pro juvando derelicto etiam Director adhibere debet.

§ 189.

SECUNDA REGULÆ PRO PECCATORIBUS AFFLICTIS : UT SE TOTO CORDE CONVERTANT.

Secundò. Si anima derelicta, in tribulationibus constituta, sit *peccatrix*, ex toto corde se ad Dominum convertat, cogitando, Deum hac viâ ad suam amicitiam ordinariò vocare peccatores, quos amaritudinibus deterret, ut in solo Deo veram pacem inveniri addiscant. Docet hoc Tridentinum, *Sess. xiv*, c. 4, exemplo Ninivitarum et inter alia plurima simile quid contigit regi Manassæ, II *Paralip. xxxiii, 12*, qui per captivatis tribulationem verus pœnitens evasit. Alii similiter per tribulationem ad pœnitentiam sunt vocati, sed ex ipsorum culpâ sine effectu, quia huic gratiæ non debito modo responderunt, uti de Antiocho habetur. I *Mach. vi*, et II, ix.

HEC DERELICTIO AD CONTEMPLATIONEM NON DISPONIT.

SCHOLIUM. In hoc casu anima peccatrix per derelictionem et tribulationem non disponitur ad contemplationem, nisi forsan ex singularissimâ providentiâ, quæ non cadit in regulam, ubi aliquis in ipsâ conversione suâ ad contemplationem elevaretur : idque specialibus signis manifestaretur, uti Saulo corruenti, excecato, contribulato et resurgenti Paulo, subitoque ad tertium cœlum conscendenti contigit. *Act. ix.* Ubi tamen notandum quòd etiam pro casu hoc omnino extraordinario, in quo Jesus ipse per semet conversi magister esse voluit, discipulum tamen tantæ perfectionis ad Ana-

niam humanum Directorem miserit. *Ibid.* vii. « Ne scilicet, uti Cassianus ex abbate Moyse, *Collat.* 2, c. 15, observat, quod recte gestum fuisset in Paulo, posteris malum præsumptionis præberet exemplum, dum unusquisque sibimet persuaderet, simili modo se quoque debere Dei solius magisterio, atque doctrinâ potiùs quàm seniorum institutione formari. »

§ 190.

TERTIA REGULA PRO TEPIDIS AFFLICTIS : UT TEPOREM EXCUTIANT.

Tertiò. Si anima tribulata sit in servitio divino *tepidâ*, ad perfectionem non aspirans et vix peccata mortalia fugiendi studiosa, oculos tepiditatis somno oppressos aperiat et videat suam tribulationem sibi a Deo esse immissam, ut pœnis edocta et periculi sui admonita, firmo ac fervido gressu in viâ Dei progrediatur. Ideo de talibus Psaltes regius Dominum orabat, *Ps.* xxxi, 9 : *In campo et fræno maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te.* Quippe hi sunt de quibus Gerson *Tr. de mont. contempl.*, c. 15, ait : « Sunt alii alterius animi et conditionis, plus indurati et quodammodo naturæ asininæ, qui stimulari volunt : et tales meliùs accelerant ad Deum per tribulationes et adversitates : quos ad se trahit Deus omnipotens, sicut mater puerum separatum ab eâ ; ordinat enim per aliquos, ut lædatur puer et sic acclamans matrem, ad eam revertitur et lacrimatur : quem in ulnas suas suscipit, adhortans ne se de cetero ab eâ elonget, adjiciens quod alibi non nisi mala sustinebit. »

NEC ETIAM HÆC DERELICTIO AD CONTEMPLATIONEM DISPONIT.

SCHOLIUM. Neque in hoc casu *derelictio* est dispositio ad contemplationem, siquidem a tepore ad eam longa nimis via emetienda restat : nisi enim Deus per miraculum aliter disponat, tunc priùs est ut quis excussâ tepiditate cum fervore moveatur, de novo incipiat, progrediatur ac multùm in vitâ spirituali proficiat. Monendus

ergo est talis : *emulare ergo et pœnitentiam age.* *Apoc.* iii, 19. Id est juxta expositionem Alcazar : « Agnosce tu miseriam æquè ac meum in te amorem, et conceptâ amoris mei flammâ induere zelo vindictæ contra teporem tuum et age pœnitentiam. »

§ 191.

QUARTA REGULA PRO INCIPIENTIBUS ET PROFICIENTIBUS : UT MAGIS IN PERFECTIONE PROFICIENT.

Quartò. Si anima tribulata cum plenâ resignatione servitio divino se addixerit, in eoque perseveret, vitando peccata gravia et levia crassiora et frequentia, ac bona faciendo cum profectu in exercitio virtutum et aspirando ad perfectionem, sed parum adhuc in mortificatione suarum passionum, cognitione suâ ipsius suorumque defectuum profecerit, nec in statu heroicè operandi sit constituta, studeat ut in suâ tribulatione cum sanctâ resignatione in virtutibus, maximè verò in humilitate, proficiat. Pro his enim animabus, quando incipiunt, scriptum est, *Eccli.* ii, 1 : « Fili, accedens ad servitum Dei, sta in justitiâ et timore et præpara animam tuam ad tentationem. Pro proficientibus autem habetur, *Luc.* xii, 49 : *Ignem veni mittere in terram et quid volo, nisi ut accendatur?* Quod sive sumatur pro igne tribulationis, cum Maldonato, ex Tertuliano; sive pro igne charitatis, cum communi, apud Cornelium a Lapide; sive in utroque sensu, probat quòd Christus velit, ut per tribulationem veluti struem lignorum ignis charitatis accendatur.

HÆC DERELICTIO NECDUM AD CONTEMPLATIONEM DISPONIT.

SCHOLIUM. Neque hæc est dispositio, in quâ cogitandum est de contemplatione, sed de sectandâ pro possibili viâ meditationis, cui in hoc statu derelictionis cum longanimitate insistendum est : de quo Gerson, *Tr. de perf. consid.* 5 ita docet : « Quantum sit difficile quòd ignis devotionis spiritualis exardescat flatu meditationis, fiet notum desiderantibus ignem materialem, dum quæritur a li-

guis aquosis, viridibus aut luto respersis elici. Suffla, quantum potes, iterum atque iterum magno conatu resuffla : emergit plurimus ab initio fumus, conturbans oculos : vix emicabit scintilla, quæ mox evanescit. Disperges forsân iratus congesta prius ligna, si non in longanimitate perstiteris : quam longanimitatem appellamus hic meditationem aut meditationi conjungendam. »

§ 192.

QUINTA REGULA PRO PERFECTIS : UT SE TOTALITER ABNEGENT.

Quinto. Si anima tribulata jam eximie in mortificatione passionum, cognitione sui suorumque defectuum profecerit et heroicè operetur, tunc in ipsâ suâ tribulatione se heroicè in virtutibus, maximè verò in humillimâ resignatione in divinum beneplacitum, cum sui abnegatione exerceat. Quòd si fiat, sperari potest quòd huic probationi donum contemplationis succedat. Pro exemplo sit Jeremias per hanc derelictionem avolans ad contemplationem. Hic, *Thren.*, c. 3, de se testatur : *Ego vir videns paupertatem meam, in virgâ indignationis ejus etc.* Describitque terribiliter omnimodam suam derelictionem, cum fructu propriæ sui ipsius cognitionis. Inde, 19, Deum humillimè rogat : *Recordare paupertatis et transgressionis meæ*; atque in spem erectus, 21 : *Hæc recolens in corde meo, inquit, ideo sperabo*; et, 26 : *Bonum est præstolari cum silentio salutare Dei.* Demum, 28, ait : *Sedebit solitarius et tacebit, quia levavit super se*, vel juxta aliam lectionem, *quia levavit se super se.* Quod S. Basilius *De laud. vit. solit.*, ita exponit : « *Habitator tuus se elevat supra se, quia Deum esuriens anima a terrenarum se rerum obtutibus erigit et in divinæ contemplationis arce suspendit, a mundi se actionibus segregat atque in altum contemplationis cælestibus desideriis pennas librat : cumque illum, qui est super omnia, conspicerere satagit, semetipsum quoque homo cum reliquâ mundanæ vallis dejectione transcendit.* »

HÆC DERELICTIO SÆPE AD CONTEMPLATIONEM DISPONIT.

SCHOLIUM. Quàm perfecta futura sit resignatio quam in derelictione anima addiscere debet, ut ad contemplationem disponatur, exponit Blossius, in *consol. pusillan.* c. 26, ex Henrico Susone : « *Hoc fundamentum est salutis nostræ, mortificare scilicet abnegare, resignare, perdere et annihilare nosmetipsos. Si vis esse quod non es, oportet te prius deficere ab eo quod es. Id autem certò certius tenendum est, neminem sibi de resignatione blandiri, nec se resignatum esse, in animum inducere debere, quamdiu guttula una sanguinis in carne, vel aliqua medullæ portio in ossibus latet, quæ non pro verâ sit resignatione decocta atque consumpta.* » Ad- dit verò prudenter : « *Quæso, dilectissimi ! non vos ista perturbent : et vobis ad cœlestia regna aditus patet, etiamsi ad summam perfectionem minimè pertingatis. In supernâ patriâ, et pusilli et magni reperiuntur : facite quod in vobis est et in sancto proposito sanctisque exercitiis persistite ; et si non ad supremum montis verticem pertigeritis, in ipso tamen salutis æternæ itinere deprehendemini.* »

§ 193.

SEXTA REGULA DOCET QUOMODO ANIMA PERFECTA DERELICTA CIRCA SUOS DEFECTUS GERERE SE DEBEAT.

Sextò. Si anima perfecta in probatione derelictionis constituta in aliquos defectus labatur, non diffidat, sed curet ut exinde etiam se humiliando, se manifestando Directori et semper ad Deum recurrendo proficiat. Ita monet S. Bonaventura, *Proc. vii Relig.*, c. 11 : « *Ipsa quoque quandoque retardatio proficiendi, est via profectus, dum humiliat. Et ideo Deus piè cursum temperat nostrum, ut longius procedat et per hoc melius a superbiâ defendimur : quia sæpe nimia proficiendi securitas et fervor continuatus vires corporis exhaurit.* » Et Blossius, *De cons. pusill.*, c. 30, hoc probat ex eo : « *Quia et excellentissimi Apostoli et amici Dei ipsas quidem virtutes*